

PLANINARSKI VJESNIK

PRAVILA

HRVATSKOG PLANINARSKOG DRUŠTVA U ZAGREBU.*

Ime i sjedište društva i podružnica mu.

§ 1. Društvo nosi ime: „Hrvatsko planinarsko društvo u Zagrebu”, ima sjedište i središte svoje u Zagrebu, a podružnice u svakom ovećem mjestu Hrvatske i Slavonije, osobito gdje su srednje i više pučke škole. Društveni pečat ima napis: „Hrvatsko planinarsko društvo u Zagrebu”, a podružnice pečat sa napisom: „Podružnica hrvatskog planinarskog društva u . . . . .”

Svrha društva.

§ 2. Općenito poznavanje zemlje i domaće prirode, a imenito pohadjanje gora i planina.

Sredstva društva.

§ 3. a) Društveni sastanci i zajednička putovanja;
b) predavanja i izvještaji o raznim zanimljivim putovanjima i srodnim predmetima;
c) izdavanje i podupiranje putničkih djela i spisa o našoj domovini;
d) utemeljenje knjižnice, zatim zbirke tloris i vidika poticajućih na izlete;
e) skrb za jeftiniju i udobnost puta u svakom obziru, pribavljajući snijene cijene, gradeći pristaništa, kažipute itd.;
f) uređenje putova, vježbanje pouzdanih vodja na planine.

Članovi.

§ 4. Društvo ima članova slijedeće vrsti:

1. Uteteljitelje, koji jedampot za uvijek uplate iznos od 100 (stotinu) kruna. Uteteljiteljem mogu postati i juristične osobe.
2. Začasne, koje glavna skupština takvim imenuje radi osobitih zasluga, što su ih stekli za društvo i njegov cilj.

* Ovako glase društvena pravila, promjenjena u posljednoj glavnoj skupštini i podastita kr. zem. vladu na potvrdu.

3. Redovite članove, koji uplačuju godišnji prinos od šest kruna. Članom može postati svaki neporočan čovjek, treba mu se samo prijaviti osobno ili po kojem članu društva, bud usmeno bud pismono. Kod pristupa ima svaki član platiti upisninu od dvije krune.

Istupiti može svaki član koncem godine za buduću godinu. U tu svrhu ima svoj istup javiti odboru najkasnije u mjesecu prosincu dotične godine, u koliko ne prijavi, smatra se članom i nadalje.

Prava i dužnosti članova.

§ 5. a) Prava: Svaki član ima pravo birati i izabran biti, te može prisustvovati skupštinama, društvenim sastancima i zajedničkim izletima, upotrebljavati sve društvene zbirke, dobiva sve tiskopise, koje društvo izdaje, može nositi društvene znakove, ima pravo na sve pogodnosti, što ih društvo svojim članovima pruža, može stavljati predloge (§ 7. točka 4.), a to sve uz uvjet, ako se iskaže članskom izkaznicom za tekuću godinu.

b) Dužnosti: Dužnosti su redovitih članova, da prama društvenim pravilima sve društvene svrhe krepko podupiru, da skupštine i društvene sastanke polaze, da točno uplačuju prinose i da kao izabranici vrše počasne službe.

Društvena uprava.

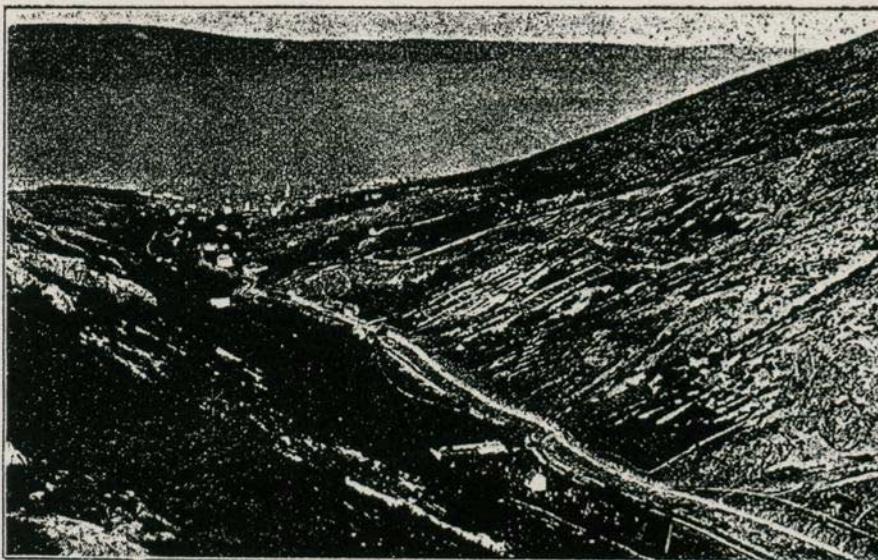
§ 6. Poslove društvene obavljaju:

- a) glavna skupština;
- b) središnji upravni odbor;
- c) društvene podružnice, njihove skupštine i njihovi odbori;
- d) nadzorni odbor središnjeg društva i nadzorni odbori podružnica.

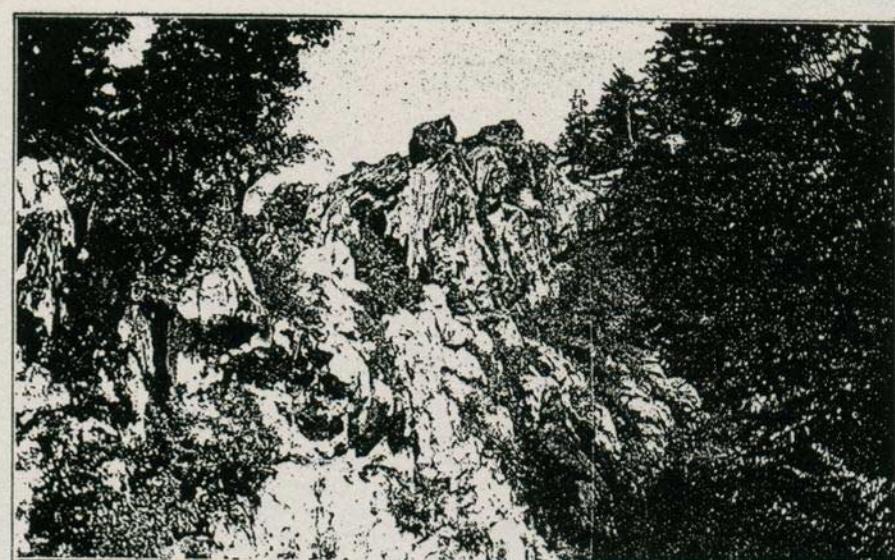
Glavna skupština.

§ 7. Glavna skupština sastaje se svake godine najkasnije do konca ožujka i to onoga dana, koji predsjednik odredi i barem 14 dana unaprijed u javnim glasilima objavi.

Glavna skupština obavlja slijedeće poslove:

SENJSKA DRAGA

SNIMIO KONRAD NABERŠNIG

STINE NA SENJSKOM BILU

1. Bira predsjednika, dva potpredsjednika, dvanaest članova središnjeg odbora i nadzorni odbor od tri lica, koji su svi ponovno izberivi.

2. Odobrava godišnje račune; prima i povladjuje izvještaje o vodstvu društvenih poduzeća.

3. Promjenjuje društvena pravila.

4. Raspravlja predloge odbora, podružnica i pojedinih članova. Predlozi pojedinih članova moraju barem osam dana prije glavne skupštine biti pismeno prijavljeni središnjem odboru.

5. Odlučuje raspust društva.

Za stvaranje valjanih zaključaka treba da bude prisutnih 20 članova, ako ih ne bi bilo, ima se sazvati za 14 dana druga glavna skupština sa istim dnevnim redom, koja je vlasna stvarati valjane zaključke i onda, ako bi manje od 20 članova bilo prisutno.

Glavna skupština drži se u sjedištu društva ili sjedištu koje podružnice.

Podružnice mogu u glavnu skupštinu odaslati svoje zastupnike i to za svakih 10 članova po jednoga, ili se mogu dati zastupati po inomjesnim članovima t. j. po članovima središnjega društva ili one podružnice, u sjedištu koje se drži glavna skupština.

Zastupnicima podružnica pripadaju u glavnoj skupštini ista prava, kao i članovima središnjega društva.

Zaključak o promjeni pravila i godišnjega prinosa iziskuje dvije trećine prisutnih članova, u ostalim slučajevima (izim raspusta društva) odlučuje apsolutna većina.

Kod izbora, koji se imaju obavljati pismeno, odlučuje većina prisutnih, ako su glasovi jednak razdijeljeni, odlučuje žrijebanje, a kod relativno najbrojnijih glasova uži izbor.

Predsjednik saziva sve skupštine i sjednice, ako je zapriječen, jedan od potpredsjednika.

Predsjednik može sazvati izvanrednu glavnu skupštinu, ako to pismeno predloži 15 članova, označujući zajedno predmet rasprave; taj saziv ima se izvršiti najdulje za 14 dana.

U glavnim i redovitim skupštinama i u sjednicama odbora, kad se stvara zaključak jednostavnom većinom glasova, valja načelo, da u slučaju raspoloženja glasova odlučuje glas predsjedatelja.

Središnji upravni odbor.

§ 8. Odbor središnji sastoji od 15 članova i od predsjednika društvenih podružnica, odnosno njihovih zamjenika.

Odbor bira izmedju sebe tajnika, blagajnika, ekonoma, knjižničara i urednika društvenih izdanja.

Upravni odbor ravna društвom i upravlja društvenom imovinom; prima i isključuje članove; priređuje društvene sastanke, predavanja i putovanja; skrbi, da se poluci svrha društva označena u § 2.

Odbor vlastan je stvarati pravovaljane zaključke, ako je prisutno bar sedam odbornika uključivo predsjedatelja. Zaključke stvara većinom glasova prisutnih odbornika.

Odbor ima pripremiti sve predmete, koji se predlažu glavnoj skupštini na raspravljanje te izvršiti zaključke u glavnim skupštinama stvorene.

Odbornik, koji bez valjana razloga uzastopce izostane iz triju sjednica, smatra se da je iz odbora istupio.

Predsjednik ili u njegovu zapriječenju potpredsjednik ima zastupati društvo naprma općinstvu i osobito prema oblastima: on zastupa društvo u sklapanju ugovora i obavljanju društvenih poslova; doznačuje izdatke na isplatu; saziva skupštine i odborske sjednice, rukovodi upravu i skupštine, bdiće nad obdržavanjem i vršenjem zaključaka.

Tajnik vodi zapisnike i dopisivanje, preuzima proglašenje po društву izdanih tiskopisa, sastavlja godišnje izvještaje, prima na pohranu društvene spise.

Blagajnik obavlja novčane poslove i sastavlja godišnje računske izvještaje.

Ekonom vodi brigu nad društvenom nepokretnom imovinom; skrbi za uzdržavanje društvenih objekata, paviljona, izgledišta i putokaza, te upravlja društvenim poduzećima.

Knjižničar upravlja knjižnicom i drži u evidenciji društvene zbirke.

Urednik uređuje društvena izdanja i izradjuje stručna mnenja o pojedinim djelima i spisima, što ih društvo izdaje ili podupire.

Društvene podružnice.

§ 9. U svakom gradu i ovećem mjestu Hrvatske i Slavonije, a osobito gdje je srednja ili viša pučka škola, može se osnovati po podružnica hrv. planinarskog društva.

Svaka podružnica ima si u granicama i u smislu odobrenih pravila središnjega društva sastaviti posebna pravila i predložiti ih na odobrenje vis. kr. zemaljskoj vlasti uz priklop pravila središnjeg društva.

Članovi podružnice imaju ista prava i iste dužnosti, kao i članovi središnjega društva.

Zadaća je podružnica, da u svojem području rade što življe oko ostvarenja društvene svrhe (§ 1.) u opće, a napose, da istražuju prirodne prilike svojega okoliša i da polučene uspjehe priopćuju središnjemu društvu; da prokrćuju puteve k znamenitim točkama, da proučavaju i šire krugove upoznavaju s prirodnim krasotama svojih krajeva, da u širem općinstvu, a napose u mladeži pobudjuju i goje ljubav i zanimanje za prirodne krasote, da društvenim članovima olakšaju posjet zanimljivih točaka u njihovom okolišu; da u slučaju putovanja društvenih članova skrbe za konak, pogodnosti i vodstvo članova; da svojski nastoje društvu pribaviti što veći broj članova.

Podružnicom upravlja odbor od 5 lica, što si ga članovi podružnice izaberu u glavnoj skupštini, a sastoji od predsjednika, tajnika, blagajnika, te 2 člana.

Predsjednik podružnice član je središnjeg odbora i zastupa podružnicu naprma središnjem društvu, naprma oblastima i trećim osobama. Tajnik obavlja pismene poslove, a blagajnik novčane i skrbi za točnu uplatu članarine.

Svaka si podružnica može urediti način uprave po vlastitom uvidjanju unutar ustanova ovih pravila.

Od članarine ide u središnju upravu dvije trećine, dočim jedna trećina ostaje za namirenje troškova u vlastitom djelokrugu podružnice.

Koncem godine ima svaka podružnica zaključiti svoje račune, dati ih na ispitivanje nadzornom odboru i na odobrenje glavnoj podružničkoj skupštini, kojoj se ima podnijeti i izvještaj o poslovanju podružničkog odbora. Nakon odobrenja računa i izvještaja ima se oboje pripisati središnjoj upravi najkasnije do konca siječnja svake godine. Uz to ima podružnica podnijeti eventualne predloge glede korisnih i potrebnih investicija na trošak društva u području podružnice, primjerice izvedenje novih putova, gradnje, izgledišta, pristaništa i t. d.

Od prihoda podružnice može se jedna trećina upotrebiti za namirenje takovih troškova u vlastitom djelokrugu bez daljnega pištanja središnjega odbora.

U slučaju razriješenja podružnice pripada cijela imovina iste središnjemu društvu.

Nadzorni odbor.

§ 10. Nadzorni odbor nadgledava cijelokupno poslovanje društva i pazi, da se društvena imovina upotrebljuje u svrhu označenu u ovim pravilima, te da se društvena blagajna ispravno rukuje.

Članovi nadzornoga odbora imadu pravo prisustvovati sjednicama upravnoga odbora sa savjetujućim glasom.

Nadzorni je odbor vlastan, opaža li neispravnosti u poslovanju, sazvati izvanrednu glavnu skupštinu i podnijeti joj svoje predloge.

Isti djelokrug imadu i podružnički nadzorni odbori.

Konačne godišnje račune točno ispituju i stavljuju predlog glede apsolutorija.

S p i s i i o b j a v e .

§ 11. Pismene izjave, dokaznice i dopisi u ime društva sastavljeni, trebaju za svoju pravovaljanost potpis predsjednika ili jednoga od potpredsjednika i tajnika. Otpravke podružnica potpisuju podružnički predsjednik i tajnik.

Društvo izmjenjuje svoje publikacije sa stranim pograničnim planinarskim društvima.

S V E L E B I T A

Napisao J. Juričić.

(Nastavak.)

Grobnu tišinu, koja tuj vlada, prekine tek katkad slab glas zvonca što dopire negdje sa okolnih glavica, na kojima pasu svilorusna stada, pa se takav glas, uz rijeku cvrkut ptice, u ovom divljem klancu osobito ugodno doima. No zna se zbiti, da te iz ovog raspoloženja trgne nenađano neki podmukao, strašan šum, koji kao da ti tek daje naslutiti, da se odozgo nešto kotrlja, ruši, pa te i ne pitajući mnogo, što to može biti, instinktivno, bez okljevanja potakne, da se skleneš k stijeni. Pozornosti pastira znade katkad izmaći koje blašće, osobito koja koza, te prići k sunovratima provalije i verući se onuda, oboriti koji kamen u nju. Inače se po kazivanju vodiča ruši tuj kamenje redovno za velikih padalina, naročito zimi. No ipak se ni najstariji ljudi ne sjećaju, da je odron koga ozlijedio. Bilo kako bilo, dobro je tuj biti na oprezu, te se držati po mogućnosti uz stijenu, jer se kamenje u padu od nje otiskuje i udara podalje.

Iza jednog sata dobrog hoda ovim najtjesnjim i najromantičnjim dijelom provalije, stanu se pokrajne stijene lagano razmicati, gomile navaljanog i urušenog kamenja bivaju sve omašnije i strmije tako, da se put morao sviti u nekoliko kratkih, visoko podzidanih serpentina, koje je bujica mjestimice rastrgala i grdo oštetila. Stoga ti valja gaziti većim dijelom upopreko oporim kamenitim lazom, što su ga seljaci zajedno na toj valovitoj strmini što gaženjem s njihovim blagom, što krčenjem jedno upriličili. Čim si se dovio vrha ove strmine, osjećaš, da se nalaziš na raskršću dviju oprečnih prirodnih tvorevina: pustog, divlje - rastrganog klanca ogromnih dimenzija za tobom i ubave, pitome, med visoke, skoro paralelne kose uvaljene drage, što se pružila pred tobom i zaodjela u ovome kršu u toli rijetko ruho zelenila. Njena slikovita pozadina, što je tvori najviša velebitska kosa s kršnim i golim sivkasto-ružičastim glavicama, ističe se oštrot od tamno-zelenog obilježja drage i od onog divnog plavetila, kojim samo južni svemir zna biti oličen, pa ti se čini, da te milina ovog prizora na čas ustavlja, da ti ne da naprijed; a prostrana, zelena, poljskim cvijećem posuta, i šarolikim grmljem opasana livada, na koju ćeš za čas da stupiš, kao da je po želji putnika položena na pô puta u svrhu odmora i promatranja ove milovidne slike. S ostalih strana natiste se uokolo vrletne glavice, kojih stijene jedva da su manje strahovite od onih, izmed kojih nam je valjalo dotuda proći; od svih se ipak ponajviše ističe Rujasova glavica s malone okomitim do 300 met. visokim stijenama. Grdne ove stijene prekinute su s par uskih, jedva pristupnih terasa, te su pred četiri godine tražile jednu ljudsku žrtvu: seljaka, koji se otale sunovratio, dok je nastojao, da si izvede kozu, što je zašla na jednu od ovih terasa, odakle nije mogla više natrag.

Odsele je put vrlo dobar, a to se ima pripisati nešto većoj širini drage, koja je omogućila, da bude izведен dosta postrance i povisoko od korita bujice, te tako poštedjen od njene divlje navale; lagano se uspinje, a prati ga ubava, već podosta odrasla gajevina, koja postepeno prelazi u veću i gušču šumicu. Kod nedalekog prvog mosta počinje nam ova pružati ponešto ugodne hladovine, a potok Paklenica gdje gledje mlake vode, zadržane u ovečim nepropustivim udubinama korita. Kod trećeg se mosta spustila stasita bukova šuma, te je pravi užitač za velikog sunca ući u tu ugodnu hladovinu i nastaviti uz put pitomi romon bistra potočića. Ovaj počinje tuj nositi nešto malo vode, koja se ne može dosta naotimati proždrljivosti rahlog pjeska i podzemnih šupljina. Sto dalje gore, to potočić nosi više vode i pruža željan, ako i ne osobito osvježujući napitak; topolina vode, zagrbljene u hladu pod stijenom iznosila je oko 9 i pol sati u jutro 18° C.

Nakon 3½ sata laganog hoda (od Starigrada) stigosmo k šumarskom skloništu, što leži u blizini Dujma Kneževića, a na mjestu, gdje se sastaju potoci Brezimenjača i Vel. Paklenica. Ovdje je voda Paklenice već tako jaka, da može tjerati mlinove, ako i s izmjeničnim prekidanjem rada. Ovo se prekidanje imade vjerojatno pripisati više konstrukciji mlinova i načinu izrabljivanja vodene sile, nego li pomanjkanju vode same. Površina od kojih 7—10 m²,

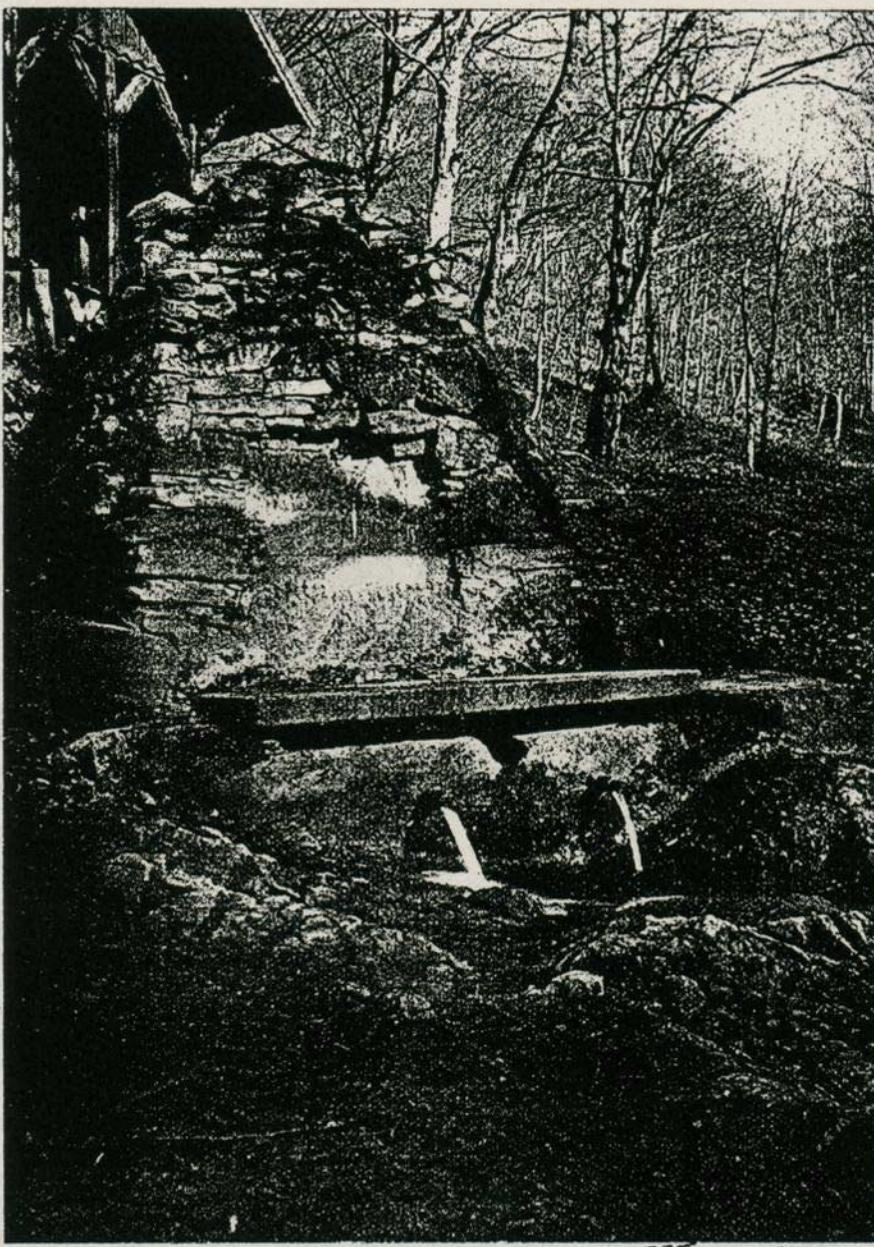
BLIZNICE NA SENJSKOM BILU

SNIMIO KONRAD NABERŠNIG

omedjena čvrstim zidom, a katkad dijelom i prirodnim stijenama, pokrivena redovno dašćicom, služi za smještenje mlinskog naredjaja. U mračnoj ovoj prostoriji, u koju ulazi više svjetla na priprta vrata, nego li kroz malen prozorčić, nalazi se nad mlinskim stolom uvrh okomite osi jedan par mlinskih kamenova. Na donjem kraju ove osi pričvršćeno je u horizontalnom položaju pokretno drveno kolo na žlice (turbina), složno izgradjeno, u promjeru od 1.20 m. Spram žlica ovog kola uperen je oko 4 m. dug žlijeb, jak koja 4 dm., a naklonjen po prilici 25°. Gornji (vanjski) kraj žlijeba providjen je zaporom i uzidan podno kamene ograde, kojom je opasana velika lokva (vodni rezervoar). Da ovakav mlin može mljeti, potrebna mu je dosta jaka voda, a tamošnji seljaci (mlinari), postizavaju to tako, da puste potok teći, dok se lokva ne napuni, što traje po prilici tri četvrti sata, a onda otvore zapor na gornjem kraju žlijeba, našto voda nahrupi svom snagom kroz žlijeb na žlice pokretnog kola (otječući dalje kanalom ispod mлина) i tako može mlin da radi hitro i bez prekidanja oko ½ sata. Kad se lokva isprazni, zatvoriti mlinar gornji otvor žlijeba, našto se voda skuplja ponovo (dok se lokva ne napuni), da bude kadra opet tjerati mlin; i tako to ide naizmjence od jutra do mraka. No tečajem nekoliko mjeseci u godini (od jeseni do rana proljeća) zna biti vode dosta, a da nije od potrebe ovakvo dosadno skupljanje.

Dozvolu noćenja u rečenom šumarskom skloništu u Vel. Paklenici dao nam je pripravno već spomenuti šumarski natpovjerenik g. Odlasek u Benkovcu, na koga se u ovu svrhu obratismo pismeno iz Zagreba, a ključeve skloništa dobismo od nadlugaru, koji staneće u šumarskoj kući u Starigradu. U skloništu su dvije sobice s par neopremljenih kreveta (na kavalete) i nešto posoblja, zatim kuhinja s dobrim štednjakom i мало kuhinjskog posudja. Sklonište je ovo sagradjeno solidno iz kamena, a pokrito betonom u obliku svoda. Položeno je usred stasite šume, na lijepo uređenom, visoko podzidanom zaravanku u neposrednoj blizini potoka. Desetak ljudi može tuj komodno prenoći. Nekoliko časova ispod skloništa, u blizini mлина Dujma Kneževića, nalazi se dosta jak izvor pitke vode. U slučaju potrebe može trojica putnika prenoći Pod Planom kod Dujma Kneževića, čija je kuća odaljena od šumarskog skloništa desetak časova. Inače imade tuj u blizini još par kućnih brojeva s nuzgradama i to je čitavo naselje Velike Paklenice. Sva ostala njena površina, uz male iznimke, obrasla je bujnom, stasitom šumom, kako reče tamošnji šumar, jedinom u svoj Dalmaciji, koja zasluguje ime „šuma“. U njoj se izmjenjuju, što u osebnim istovrsnim skupinama, što međusobno pomiješano: bukve, grabovi, hrastovi, briestii, javori, jaseni, borovi i dr., a svuda dolaziš na tragove marne tamošnje šumske uprave, koja znade razborito spojiti interes zemlje, ležeći u odgoju i sačuvanju šume, s neumolnim potrebama pučanstva one opore primorske golijeti, koje odavle dobiva zlata vrijedno mu drvo za gorivo. Duboku tišinu u ovoj rijetkosti primorskoga krša oživljuju dva brza gorska potočića: Velika Paklenica, dolazeći s jugo-istočne strane, i Brezimenjača, koja se spušta sa sjevero-zapadne strane nekako ispod Velikog Rujna. Na proljeće i jesen nose ovi potoci veliku množinu vode, koja dopire u masi ča do mora. Ovu je okolnost izrabila pred desetak godina jedna talijanska drvarska tvrtka, koja je dostala neke manje partie sjeće u Vel. Paklenici i mjesto mazgama, otpremala k moru drvo tako, da je nešto poviše šumarskog skloništa sagradila veliku ustanu sa zaporom, pa kad je stanovita količina drva bila pod ustanom stovarena, zapose otvorio, a velika množina vode odnijela je drva poput vala sve do mora.

Od S v. Brda (1753) pa do Ivine Vodice (1200) šumska je uprava još pred koje 4 godine dala markirati put zelenom bojom, pa se je spojenje markacije od Velike Paklenice do Ivine Vodice ukazalo samo od sebe zgodnim i nužnim. Nastavimo stoga markiranjem u blizini šumarskog skloništa, gdje označimo smjer puta

KRALJIĆIN ZDENAC

SNIMIO I. POLJAK

strelicom uz dometak: Ivina Vodica Sv. Brdo H. P. D. 1911. Put nas vodi ponajprije smjerom sjevero-zapadnim; domala se stane svijati u serpentine, popinjući se na sjevero-istočni bok kose Klimente, pa uspevši se do visine od 700 m., udari smjerom jugo-istočnim, kojega se drži sve do sedla Groblje (oko 920), što se uleglo med Crni vrh (1115) i Škiljinu kosu (1015.). Put je taj lijepo izveden, nije tegotan, a vodi naprekidno u ugodnoj hladovini bukove šume, koja je prekrila, osim nekoliko kamenitih vršina, čitavu sjevero-istočnu stranu kose Klimente. Stoga i nema s njega vidika, do li tuj i tamo, gdje kakva mala čistina otvoriti na čas slikovitu panoramu, sežući od vrlo strmog i rekao bi iz ogromnih naslonjenih ploča sastavljenog Crvenog Kuka, pa sve do Sv. Brda, karakterističnog vrhunca, obraslog omašnjim busenjem trave, koji narod, valjda zbog njegova čunjastog oblika i dosta izoliranog položaja drži najvećim vrhom Velebita. Uz samo sedlo Groblje leži prema jugu okrenuta rudarska kućica kneza Borelli-a, koja je već prije bila spomenuta. Tlo u nedalekoj okolini ove kućice sastoji se većinom iz crvene zemlje, koja je na jednom mjestu rudarski prekopana, a po kazivanju, tražilo se tuj željeznu rudu, kojoj medjutim ni traga. Po rezultatu novijih istraživanja imade se, kako to naš strukovnjak dr. Fran Tučan opisuje, u crvenim naslagama našeg krša očekivati u prvom redu nalazište bauxita, važne aluminijske rudače, kojoj je željezo tek nuzgrednom sastojinom (oko 15%).

Čim zadješ na Greblje, čitava se okolišna slika s temelja promijeni, jer je otale izgled malo ne na sve strane slobodan i tako divan, kako ga samo zamisliti možeš: na sjevernoj strani, u daljini tek od nekoliko kilometara zračne crte, pomolio se niz golih, većinom kršnih vrhunaca, što izbijaju iz širokih plećiju najgolemije velebitske kose: podno ove dugačke, čunjevite skupine uvalila se zelenodraga, Vel. Paklenica, zarašla bujnom šumom, koju u gornjem dijelu, Pod Planom, prekidaju gdjegdje omanji pašnjaci i sjenokoše: mje-

stimice opet u visim položajima probija iz nje po koja grdna gola vršina, od kojih se najjače ističe Babin Kuk (1435), podoban, rekao bi, na vlas vilovitom Kleku kod Ogulina. Prema jugu pukao pogled daleko na more i na sivo-plavetne otoke, što im je, pričinja se, jedva uspjelo, da pomole iz njega svoja pleća, a one bijele ovelike mrlje na njima i na ostalom kopnu, o koje ti oko često zapinje, prikazuju ti se u triederu plastički kao milovidne skupine ljudskih naselja, okružene redovno s nešto jadnog zelenila (ponajviše loze, smokve, badema i masline), što proviruje između nebrojenih poput stuba svrstanih gromača. A ova karakteristika kultiviranja tla u našem primorskom kršu predočuje ti živo ozbiljan mar, željeznu ustrajnost i samoprijegor čovjeka-patnika, te bijedu i nevolju, s kojom valja da se divski hrvu njegove trudne, žuljevite ruke: sve to u strpljivom očekivanju boljih dana i blaže sudbine, a ne manje i u vjeri, da će se ipak jednom ispuniti njegove već klasične nade, sazdane na stoljetnom uvjerenju i obećavanju, koje je jadniku i danas slušati u najraznolikijim varijacijama, od kojih je jedna varavija i neiskrešnja od druge... One pako česte, labudu podobne mrlje, rastresene po uskim prodorima, nijesu drugo, nego male seljačke brodice, služeći za prevoz ljudi i tereta: ali i mnogi putnik, (koji krajem zasigurno ne bi upotrebo ovako priprosto prometalo, do li u krajnoj nuždi), mora da se snadje u prilici, i ako će k cilju, hoćeš ne ćeš, izbiti si predsude o nezgodnosti i nesigurnosti ovog sporog, ali zato katkada neočekivano skupog pomorskog fijakera. Daleko na debelom moru križaju jedrenjače na sve strane, a onamo, rekao bi, na kraj horizonta ukazala se neka tamna točka, koja kao da se lagano oduljuje i primiče, dok se za koje vrijeme ne pokažu slabe konture parobroda, koji juri u ove prodore.

(Nastavit će se.)

PLANINARSKE VJESTI.

TRI NOVE TURISTIČKE POSTAJE NA DALMATINSKOJ STRANI JUŽNOG VELEBITA. Od nekoliko godina postoji u Zadru planinarsko društvo „Liburnia“, koje se pod revnom i energičnom upravom neutrudivog predsjednika gosp. L. Golfa, namjesništvom savjetnika, svojski zauzimlje za podizanje prometa stranaca. — U zadnje vrijeme pošlo je društvu za rukom, da uredi nekoliko turističnih postaja na zanimljivijim točkama diljem Dalmacije. Osobita je zasluga društva, što je od očite propasti spasio rijetki dragulj staro-hrvatske gradjevine umjetnosti, starodrevni samostan S. Benedikta na krasnom položaju na otoku P. a Š. a n u baš prema ubavom Biogradu, drevnom krunidbenom gradu hrvatskih kraljeva. Društvo je samostan preuredilo i u njem podiglo udobnu turističnu postaju, u kojoj ima nekoliko soba za strance, koji tamo, osobito ljeti, dolaze, da se naužiju mira i čistog morskog zraka. Opis te gradjevine sa pripadnim slikama, donijet ćemo u jednom od narednih brojeva.

U zadnje doba društvo „Liburnia“ posvetilo je osobitu pažnju južnom Velebitu, koji čeka u turističkom pogledu sjajna budućnost, naročito uslijed gradnje nove ličke željeznice. Za sve planinare, koji kane da pohode južni Velebit, vrlo je važno, da ili na polasku ili na prolasku (bolje, svakako, na polasku), krenu na Obrovac.

Kako nas informira vlč. prof. Antun Jagić, potpredsjednik društva „Liburnia“, koji nas je ovih dana posjetio skupa sa gosp. Marinom J. Čukom, pravnikom, društvo kani u najkraćem vremenu podignuti na dalmatinskoj strani južnog Velebita tri turističke postaje. Na Podpragu poviše Obrovca, društvo će preuzeti prostrani župski stan, koji je odavna upražnjen uslijed pomanjkanja dušobrižnika. Zatim će od „Kraljičinih vrata“ probiti put do „Gornje bukve“, pa do najvišeg i najljepšeg vidika južnog Velebita, na Sv. Brdo. I kod „Gornje bukve“ društvo će urediti za turističke svrhe zgradu bivše mljekarske udruge podgorskog sela Jasenica. Tim će planinarima sa Obrovačke strane biti znatno olakšan pristup i boravak na Velebitu. Za turiste pak, koji vole prikratiti put po moru, te se uspeti na Velebit iz podgorskog sela Selina, bit će veoma zgodna planinarska postaja na „Ivinim vodicama“, koju će društvo „Liburnia“ preuzeti od poznatih rodoljuba knezova Boroli-Vranskih. Svim pak u opće planinarima, koji pohadjuju Zadar i okolicu, dobro će doći susretljivost i pripomoći turističnog društva „Liburnia“ u Zadru, koje ima u svim mjestima sjeverne Dalmacije operacionih baza i sveza. Za obavijesti dosta je obratiti se na sam naslov društva „Liburnia.“ Vrijedno je takodjer za svakog turistu znati, da u Zadru postoji posebni pokrajinski ured za promet stranaca, kojemu je na čelu veoma okretni i marljivi g. Arnolf Bakotić.

Veliki izbor

perzijskih sagova, tkanina za pokućstvo i zastora

Filip Haas i sinovi c. kr. povl. tvornice sagova i tkanina za pokućstvo

Zagreb, Jelačić trg 28.